„Crinul”, cofetărie pentru doamne
Editura EUBEEA, Timişoara – 1997
AQUÍLINA BIRĂESCU
PERPETUUM MOBILE

Ar fi putut să-i facă o vizită Silviei. O cafea amară de la frigider, o îngheţată preparată la repezeală din niscaiva fructe zemoase, stropite şi amestecate cu zahăr şi cu iaurt, sau un pahar de citronadă, aburând de recele lichidului dulceag ce-l umple pe treisferturi. Parcă-i şi simte binefăcătoarea răcoare umedă când îşi plimbă degetele pe netezimea lui lunecoasă şi prelungă. Dar oricum, trataţia prea puţin interesează; n-ar fi fost decât un neînsemnat adaos la palavre… Ai aflat unde a fost săptămâna trecută…? ghici ce şi-a cumpărat ieri…! N-ai bănui, pentru nimic în lume, cu cine-şi petrece inginerul şef, de fapt, după-amiezile când zice că joacă tenis”.

Foarte informată şi caustică, Silvia; conversaţiile cu ea, numai surprize şi lovituri de teatru… Să te păzească Dumnezeu!” vorba directorului nostru, căruia frica îi ţine loc de simţ psihologic şi prudenţa de Weltanschaung: „Să te păzească Dumnezeu să ajungi în gura ei; te toacă mărunt!” şi totuşi, ei i-a fost totdeauna prietenă… Pentru că eşti singura dispusă să-i asculţi bârfelile până la capăt”, parcă-l aude pe Mircea bombănind plictisit la argumentul cu prietenia. N-a izbutit să înţeleagă încă, dacă aversiunea lui abia stăpânită împotriva Silviei izvorăşte din gelozia faţă de o fiinţă ce-a încălcat un teritoriu sufletesc pe care-l considera ca aparţinându-i în exclusivitate, sau pur şi simplu, din nevoia chiţibuşară de contradicţie.

„Contradicţie neantagonistă”, parcă-i sună-n urechi explicaţia unuia dintre profesorii lor. Nu pricepea ea prea bine cum stă treaba cu aceste contradicţii când antagoniste când neantagoniste, n-a fost o studentă prea strălucită. Deşi bine dotată intelectual, pusese stăpânire pe ea, încă din anul întâi, un soi de lascivitate spirituală care se numea dragostea pentru Mircea. şi de fapt, nici nu simţea nevoia să se facă apreciată, îi ajungea că este iubita lui, cel mai bun student al anului lor.

„Premiantul clasei” îl luau colegii peste picior, şeful a tot ce se întâmpla să aibă nevoie de aşa ceva”, Colosul din Rodhos”.

cum îl porecliseră mai târziu subalternii, făcând în acelaşi timp aluzia la statura lui de bărbat impozant, devenit, cu trecerea anilor, mătăhălos. Iar ea, mărunţică şi lipsită de importanţă, parcă şi-ar tot cere scuze că îndrăzneşte să existe, cu atât mai plăpândă cu cât era

judecată în raport cu el, semănând cu un duh al aerului, dând impresia c-ar fi putut să se pulverizeze dintr-o clipă într-alta sub puterea privirii”, silfida”, cum o poreclise într-un moment de inspiraţie unui Lică Telegaru, căruia îi ziceau Cicero pentru că îşi tunsese părul asemenea filosofului roman.

Î Învăţase câteva citate în limba latină şi le întrebuinţa cu orice ocazie... E la modă şi pe deasupra faci impresie, le impui fraierilor”, le şoptea conspirativ celor găsiţi de el demni să şi-i facă prozeliţi. Ce s-o fi întâmplat oare cu băiatul acela? Nu l-a mai văzut de vreo douăzeci de ani şi nici n-a mai auzit nimic despre el. Probabil va fi devenit între timp un domn agasant de respectabil, asemenea lui Mircea, tatăl unor copii asemenea Lianei... Dar oare Liana mai este copil? Pentru mine da, iar eu pentru ea, o femeie în pragul bătrâneţii, sâcâitoare şi depăşită de evenimente. Veşnicul conflict dintre generaţii, mi-ar replica a totştiutorul Mircea, nişte contradicţii ce, dacă nu suntem atenţi, pot deveni antagoniste. Adică, tot eu să fiu atentă cu mucoasa aceasta căreia i-am dat viaţă acum optsprezece ani, şi azi când i-am făcut observaţie că s-a rimelat prea intens, mi-a răspuns chicotind că este majoră”.

Da, ar fi putut să-i facă o vizită Silviei, să scape de apăsarea acestei după-amiezi de duminică. Ar mai fi sporovăit despre te miri ce. Trecând cu vorbele de la una la alta, e ca şi cum ţi-ai deschide în minte nişte nevăzute ferestre prin care obsesiile parcă o iau la goană alungate de valul noutăţilor.

Dar aşa, neavând ce face, gândurile i-au apucat-o razna încoace şi-n colo alunecându-i prin minte asemenea mărgelelor dintr-un şirag rupt pe neaşteptate... Poate la fel să se fi simţit şi străbunicul despre care mama-mare povestea că-şi petrecuse ultimii ani ai vieţii stând într-un şezlong, contemplând în tăcere nimeni nu ştia ce. Poate nişte iluzii ce-şi mistuiseră demult nimicul. Se povestea despre el că vânduse zestrea nevesti-sii şi cu banii dobândiţi a plecat în America să facă avere, lăsând-o pe biata păgubaşă cu trei copii mici drept drăgăstoasă amintire. S-a întors acasă după douăzeci de ani, cu bani de drum adunaţi, mână de la mână de cei trei copii ajunşi între timp oameni la casele lor. Aducea cu el, în chip de unic trofeu al victoriei pe acele meleaguri, o cutie cu ace de cusut.

N-am înţeles nicicând de ce din noianul nimicurilor, el alesese acea cutie cu ace. şi, cu imaginaţia copilului ce eram pe vremea când

ascultam povestea aceasta, mi-l închipuiam un umil rătăcitor, ce lasă drept răsplată pentru ospitalitate, un dar neînsemnat, privit cu neîncredere şi dispreţ, care, în cele din urmă, se va dovedi cheia fericirii şi a prosperităţii. Dar prosperitatea mama-mare n-a mai apucat-o; s-a cam lăsat îndelung aşteptată, până târziu, după numirea lui Mircea într-un post de conducere, neîndoielnic fără nicio legătură cu misterioasa cutie, păstrată şi acum, din tradiţionalism de familie, într-unul din rafturile bufetului din bucătărie.

Ce-i drept, acele ne atrăseseră cândva un soi de ciudată simpatie a câtorva vecine maestre într-ale goblenurilor… Lasă-mă, dragă, să încerc un ac dintr-ăla de-al vostru american”, îndrăznise una îmboldită de curiozitate amestecată cu invidie… Da, nici nu crezi cât de frumos poţi coase cu el. Mai dă-mi, te rog, unul, să-l am de rezervă”. Şi mama-mare le împărţea cu generozitate; ajunsese pentru o vreme, un soi de furnizor de ace al străzii… Oare ne-o mai fi rămas ceva din moştenirea americană?” întrebase nu demult Liana. Râzând, scotocea prin cutia metalică, împingând cu degetele ca într-un ciudat ping-pong nişte mosoare cu aţă în tot felul de culori, exilate acolo, cine ştie de când. Dădu apoi un bobârnac cutiei bogat ornamentate cu palmieri stând ţepeni sub lumina roşietică a unui crepuscul. şi auzi câteva secunde alunecarea ca de sanie, stopată brusc de marginea raftului.

„Da, ea nu e la fel de sentimentală. Altă generaţie, alt plan al înţelegerii. Nonşalantă şi zeflemitoare, nu seamănă cu nimeni din familie… ţi-ar place să lăcrimez la filmele de dragoste sau să savurez romanţe tete-i atele cu tine şi cu bunica”. Nici chiar aşa. Dar măcar din politeţe ar fi trebuit să-şi mai petreacă din când în când vremea şi cu ele. Parcă ea nu se plictisea în adolescenţă ascultând vocea de doamnă intoxicată cu tabac a lui Marlene Dietrich? Ritualul de duminică după-amiază, familia reunită în sufragerie împrejurul mesei ovale acoperită cu o dantelă albă ale cărei margini crestate alunecau în valuri mărunte peste jocul nuanţelor de bordo al covorului… Buhara autentic” exclama invariabil mama-mare, în fiece sâmbătă, plimbând cu grijă pe suprafaţa lui o perie înmuiată în apă cu oţet păstrată special pentru aşa ceva. În mijlocul mesei platoul rotund, cu prăjiturile aranjate în formă de turn, îmbrăcate în zahăr praf ca-ntr-o aureolă, o făceau să se gândească de fiecare dată, la capul unui rege încoronat, aşezat pe burtă. Mapa de carton, cu chenar roşu, o scotea mama dintr-o vitrină ce adăpostea câteva bibelouri de porţelan aranjate cu o

deosebită tehnică de mascare a părţilor ciobite şi vreo zece discuri, semn că erau oameni cu educaţie muzicală... Oameni subţiri", exclama mama-mare, frecându-şi între ele buricele degetelor de parcă ar fi încercat fineţea mătăsii într-un magazin. şi unchiul Victor, holtei înveterat, arunca priviri hulpave înspre talia ca de viespe a cântăreţei cu zâmbetul provocator imobilizat de nevăzutele cătuşe ale peliculei fotografice.

„Wenn ein M" acel cinen Herrn hat..." şi acul minuscul al pikup-ului, alunecând printre misterioasele şănţuleţe ale plăcii de ebonită, încăperea vibra de acordurile cântecului.

Catapultaţi de ritmul alert, ai casei intrau parcă într-un tărâm al animaţiei. Mama răsufla şuierător a uşurare de parcă un lucru îndelung aşteptat ar fi ajuns să se împlinească în sfârşit. Tata îşi mişca mâna dreaptă prin aer ca şi cum ar fi dirijat un cor pentru noi invizibil, anticipând din când în când vorbele cântăreţei, ca pentru a ne atrage atenţia asupra importanţei lor. Unchiul Victor, neştiind nemţeşte, se mulţumea cu salvatorul „ta, la, la".

Însoţit de mişcarea greoaie a trunchiului său masiv de gurmand declarat. În răstimpuri, clipea şmechereşte cu ochiul arătând înspre mama şi tata... Pe cântecul acesta au dansat ei pentru prima dată, când s-au cunoscut la un „ceai" de-al lui tanti Mitzi", chicotea gâtuit mama-mare, întinzând arătătorul înspre bătrânica nonagenară, cu părul alb făcut colac împrejurul capului, astfel că, privită de sus, părea încununată cu un nimb de glorie.

Trezită din picoteala ce-i umplea mai toate orele zilelor pe care unchiul Victor i le număra în speranţa că, vânzând apartamentul ce urma să-l moştenească, va izbuti să-şi cumpere maşină, tanti Mitzi bâiguia stins: „Da, da, da. Vremurile acelea.

Frumos mai dansau!" Iar ea, ghemuită într-un colţal sofalei, încerca să-şi alunge plictiseala, anticipând în minte continuarea petrecerii. Nici nu-i era prea greu, ar fi putut chiar să pună pariu, urma povestea cu Telefunken-ul, pe atunci singurul aparat de radio de pe stradă... Ce de prietene veneau în vizită să asculte muzică; Rodica Bujor: „Sanie cu zurgălăi"... ehe!

Tangouri argentiniene, Marlene Dietrich... e-he-he! Lume fină, manierată... De unde să ştii tu?" ştiam în schimb că-şi va încheia tirada, pironindu-şi privirea încărcată de milă amestecată cu dispreţ, asupra mea, cea vinovată de-a mă fi născut prea târziu.

„Ne-am căsătorit foarte repede, pentru că Pupu trebuia să plece pe front. Eh, nu ştii tu ce vremuri!” Nu ştia într-adevăr şi nici nu putea stabili vreo legătură între tineretul chipe îmbrăcat în uniformă, dintr-o fotografie pe dosul căreia scria: „Pupu sublocotenent – 1941” şi bărbatul puţin adus de umeri şi cu început de chelie din faţa ei, căruia îi zicea tata, ce la auzul cuvântului front îşi apleca spatele, ca-ntr-un impuls de-a se chirci instinctiv sub greutatea raniţei de soldat. Bănuia cam ce fel de vremuri, şi-n imaginaţie participa cu groază la ele. Dachau.

Buchenwald, bombardamente, Stalingrad, Tatra... şi totuşi, oamenii mai găseau răgazul să facă dragoste, se căsătoreau, ea se năştea; în casa lui tanti Mitzi, adunate în jurul Telefunken-ului, doamnele ascultau comunicate şi muzică, înmuind biscuiţi preparaţi din făină cumpărată „la negru” în ceaiul aromitor servit în căniţe din porţelan de Meissen.

„Es gibt im Leben manchmal Momente”, aici acul pick-up-ului începea să sară întrerupând prin scurte pâcâituri cuvintele refrenului... Es gibt im Leb manchmal...” ...De la revelion, din 1957 i se trage”. Izbucnea mama iritată... Beţivul ăla de Fane”.

„Ba nu Fane”, venea dinspre tata riposta apărării... Ba Fane, ba nu

Fane”. Cunoştea şi această controversă încă neelucidată, deşi de-a lungul anilor fusese discutată de nenumărate ori.

„Ştiam şi că armistiţiul urma să se încheie în curând, odată cu sfârşitul discului şi intrarea în arenă a revistei „Rebus”, hrana spirituală a unchiului Victor”.

„Hai, ajutaţi-mă să completez ceea ce eu n-am izbutit în cursul săptămânii: lac în Italia; un cuvânt din şapte litere, trebuie să înceapă cu A”. Cu multă voioşie, se lansau păreri care mai de care mai năstruşnice. Se vedea că treaba îi amuză „Zii şi tu ceva, te-ai cocoţat pe divan, şi-ţi bleojdeşti de-acolo ochii. Ce naiba, doar eşti şcolăriţă, deci mai la curent cu de-ale culturii decât noi”. Îngăimam şi eu ceva, de obicei fără vreo legătură, doar ca să-i fac plăcere. Aşa era unchiul Victor, ţinea ca animaţia să fie generală. Până la urmă, tot el venea cu soluţia salvatoare.

Îl bănuiam că-şi aduce Rebusul, doar ca să aibă cu ce se distra.

Da, se cam plictisea în după-amiezile acelea, şi totuşi continua să participe la ele, atentă să nu i se observe lipsa de entuziasm, temătoare

să nu-i supere. Aşa a fost ea întotdeauna, delicată… Lipsită de personalitate”, parcă-l aude pe Mircea completând… Liana, cică, nu e obraznică, are personalitate, îi seamănă… Doar n-ai fi vrând să faci din ea o inhibată incapabilă să-şi deschidă gura dincolo de aripa ocrotitoare a soţului?” „Asta vrând să insinueze că sunt eu”. Aşa a fost

Mircea întotdeauna. Nu vorbeşte de-a dreptul, chipurile, e delicat;

un adevărat maestru al subînţelesurilor”…Mă bucur când observ că Liana va fi o femeie capabilă să exprime deschis ceea ce gândeşte, nu ca altele ce mocnesc în ele sau se descarcă în palavre”. Cunoştea ea acest văl transparent al aluziilor, înţelegerea tacită dintre tată şi fiică, ceva în genul pactelor de asistenţă mutuală. Abilitate politică de familie…

El cântându-i în strună ţâfnoasei ăsteia mici („nu vezi că e mai mare decât tine”, m-ar corecta din nou Mircea) doritor să-şi asigure titlul de „om capabil să ţină pasul cu mersul vremii. Parcă-l aud cum rosteşte cadenţat aceste cuvinte, zici că marchează trecerea mult râvniţilor paşi, chiar prin dreptul nostru, în vreme ce, cu latul palmei despică cerul de dinaintea lui, ca şi cum le-ar tăia o cărare numai de el întrezărită, acelor misterioşi paşi. Gloriosul titlu de om capabil să-i înţeleagă pe tineri, alăturat celui de învingător, impecabilul căruia nu-i poţi găsi nicio breşă prin care imperfecţiunea să-şi fi făcut loc, începând cu priceperea, în ce cu mintea nu gândeşti, şi terminând cu nodul cravatei.

Iar eu, umilul personaj secundar, locul trei al familiei, după ce ani în şir m-am mulţumit cu cel de-al doilea, adăugând protectoarei umbre a soţului, pe cea a fiicei… Cum de ţi s-a năzărit dintr-odată să fii vedetă?” Auzise ea vorbindu-se despre cât sunt de cruzi tinerii când încep să te judece.

Numai că cele povestite de unii sau de alţii, nu fac nici pe departe cât o experienţă personală.

Da, era mai bine să se fi dus la Silvia. Vorbind de una, de alta timpul trece pe nesimţite, iar gândurile nu te mai macină îndată ce le laşi să răbufnească în cuvinte. Ar mai fi aflat tot soiul de mărunţişuri amuzante, şi ele s-ar fi aşezat pentru câteva ceasuri, ca un paravan între ea şi obsesii.

Pe când aşa, se tot roteşte în cerc, asemenea pisicilor când le cuprinde nebunia să-şi prindă coada. Mai bine s-ar apuca să facă ceva,

de exemplu, să şteargă paharele aflate în vitrina din sufragerie. Apuci paharul între degetele mâinii stângi, în dreapta iei o cârpă curată şi-o tot roteşti împrejurul lui.

Din când în când îl îndrepţi spre fereastră, ca să observi dacă lumina, filtrându-se, mai descoperă vreo pată.

Dacă da, îţi concentrezi atenţia asupra ei, şi o iei de la început, dacă nu, apuci alt pahar, şi tot de la început o iei; odihnitoarea monotonie a lucrurilor ce pot fi reluate la nesfârşit.

Sau mai bine să stea de vorbă cu Mircea, să încerce o explicaţie… Dar, adevărul este că, nici ea nu prea ştie cam în ce fel, şi de fapt, nici nu e momentul, acum când el ascultă meciul de fotbal… Ai răbdare, dragă, până spune şi clasamentul; discutăm după aceea”. N-ar fi prima dată, că o expediază în felul acesta… În astfel de împrejurări vorbeşte cu mine aşa cum tratam eu cu Liana pe vremea grădiniţei.

„Vrei, mama, să-ţi povestesc de ce s-a îmbolnăvit păpuşa?”

„Da, o să-mi povesteşti după terminarea filmului de la televizor”.

„Aşa i se pare lui, numai că, dinspre mine treburile se văd altfel decât se văd dinspre el”. Oare când a început s-o nemulţumească situaţia de anexă a lui Mircea, de care ani la rând fusese atât de mândră, când a cuprins-o dorinţă să fie „vedetă”, vorba Lianei? Greu de stabilit, mai ales că, pe vremuri, situaţia aceasta o măgulea… Doamna Anişoara Oprean, soţia lui

Mircea Oprean…” suna pentru mulţi asemenea titlurilor de nobleţe de pe vremuri”, passe par tout”, deschizând nu numai uşile dinaintea cărora alţii adastă îndelung, ci şi inimile. şi dintr-odată, nevoia de-a se elibera de sub tutelă… Dar nu te opreşte nimeni să descoperi a doua oară America. Puneţi traista în bătsi porneşte-o! Fii atentă însă, că, cei ce aveau în vedere vreo Americă, la vârsta ta sunt deja de mult pe drum”.

„Nu mai rămânea decât să se dea pe el de exemplu. La capitolul

„Conştiinţa valorii personale”, nimic de zis, Mircea stă foarte bine. Are dreptate Silvia când spune că voinţa lui debordantă a anihilat-o pe a mea. Acum o înţeleg pe biata tanti Mitzi; şi ea a avut parte de un sot pe care toată lumea îl respecta. Inginer, specialist în probleme de electricitate, autoritatea numărul unu a oraşului în tainele acestui mister ce astăzi pare o banalitate, dar pe la începutul secolului, i-a conferit domnului Streza o poziţie privilegiată… Mă săturasem să mi se tot spună, pe unde intram, soţia domnului Streza,

de parcă încetasem să exist altfel decât sub această formă; mă simţeam pe picior de egalitate cu cravata sau cu pălăria lui”. „Eu a zice că ţi se urâse cu binele”, o tachina de fiecare dată tata, iar noi hohoteam în cor, anticipând astfel deznodământul vesel al nevoii de independenţă resimţită de această femeie. A cunoscut-o doar sub chipul bătrânei despre care, unchiul Victor şoptea, aşezându-şi latul palmei în dreptul gurii, imaginând astfel un paravan ce trebuia să nu lase vorbele să treacă dincolo de noi: „E puţin pişcată la intelect”.

„Am hotărât să fac şi eu ceva ca să mă impună în ochii lumii. Dădeam din colţân colţsi nu ştiam de ce să mă apuc; n-am nicio meserie, iar la repezeală, ar fi fost foarte greu să deprind vreuna în care să excelez.

şi atunci mi-a venit ideea să mijlocesc între tinerii care voiau să se căsătorească. Îi invitam la mine la ceai, se cunoşteau deci ca din întâmplare, vorbeau, dansau pe melodiile risipite cu generozitate de Telefunken, şi uite aşa, în ritm de charleston sau foxtrot, se puneau temeliile fericirilor viitoare, iar eu aveam partea mea de celebritate mondenă, ce n-o mai împărţeam cu domnul Streza”.

Când tanti Mitzi îşi încheie povestirea, hohotele noastre de râs culminau şi ele într-o adevărată avalanşă de veselie, atât de năstruşnic ni se părea drumul spre independenţă ales de ea. Sărmana tanti Mitzi, s-a descurcat în singurul mod la îndemână în viziunea ei. Dar eu, ce a putea să fac? Ceaiurile dansante nu mai sunt la modă, nici căsătoriile prin intermediar. şi, pe deasupra, am şi aceeaşi memorie ca şi

Mircea, deci ne putem considera, oarecum egali din start. Atunci?...

Da, păcat că n-a plecat să-i facă o vizită Silviei.

Trebuia să-şi dea seama că, într-o după-amiază de duminică, când aerul cald parcă ţi se aşază în straturi pe epidermă şi nu te mai lasă să respiri, nu-ţi pot trece prin minte decât frânturi de gânduri caraghioase. Până nu de mult, mergeau la ştrand în asemenea împrejurări. Dar de când cu tensiunea lui Mircea, au început să renunţe. E drept c-ar fi putut să meargă şi singură, doar că, de câtva timp, nu-i mai plăcea să stea dezbrăcată în public, o deranjează eventualitatea vreunei comparaţii cu alte femei. Cred că şi mama-mare simţea ceva asemănător; de aceea mă punea să ies din cameră ori de câte ori îşi schimba rochia, sau să mă întorc cu spatele dacă voia să-şi îndrepte ciorapii de mătase prinşi împrejurul pulpelor cu nişte jartiere

al căror roz diafan, contrastând cu varicele pe alocuri noduroase, întinse, asemenea unor şerpi de apă cuprinşi de lene de-a lungul picioarelor, îmi dădea un sentiment de jale neînţeleasă; la fel cum mă învăluia mila de nu ştiu ce, când auzeam pe mama cântând romanţa: „Nu pleca, tinereţe”. Întrebuinţa, sărmana, acuze pudorii, pentru a ascunde privirilor mele, tabloul dezgustător al trupului ei cu pielea atârnând asemenea ferfeliţelor.

Aprigă femeie, mama-mare, aprigă, dar totuşi bună la inimă. L-a îngrijit ani la rând pe nenorocitul aventurier ce-o înzestrase cu acea cutie cu ace, deşi lăsa să se înţeleagă că, pe un anumit palier al sufletului, iertarea nu măturase înconjurând în fantasticele lui forme azurii chipul bărbatului cu frunte înaltă, ochii mici, blânzi şi ovalul feţei încadrat de o barbă deasă, tunsă îngrijit, degaja parcă o pace aureolară. Îl atârnase pe un perete acoperit aproape în întregime de un dulap masiv din stejar, îngrămădit în colţul născut din spaţiul mic rămas gol şi rama uşii.

Un glasse-wand opac, ce nu se dădea la o parte decât pentru a şterge praful din dosul lui, ascundea, ca pe un secret de familie, imaginea aceea de privirile eventualilor indiscreţi. La ce-l mai ţinea pe perete dacă tot dorea să-l exileze? Explicaţia a dus-o mama-mare cu ea, ciudăţenia însă a rămas neschimbată. Aşa cum neschimbate au rămas toate în casa mamei ei, femeie cu înclinaţii de tradiţionalistă.

„Dar oare eu ce voi face cu el după?... Dar oare Liana, după ce eu?...

Se teme să-şi ducă gândul până la capăt?... Este ea într-adevăr o fricoasă, cum spune Mircea: „ţie ţi-ar fi teamă şi să stai noaptea singură-n casă”. Exagerează sau poate aşa mă vede el. Poate că toţi ne vedem, unii pe alţii, prin nişte oglinzi deformatoare, asemenea celor ce-i înveseleau ei copilăria când împreună cu mama şi tata, mama-mare, tanti

Mitzi şi unchiul Victor, mergeau la bâlci... Luna Parc: fluiere din zahăr ars, mărgele de turtă dulce, vată de zahăr, îngheţată pe băţ, friş-cocoş, zidul morţii, acrobaţie pe sârmă (număr unic, ţineţi-vă respiraţia), labirintul oglinzilor („lunganul acesta e tata!” „Vai, Pupule, parcă ţi-ai fi pus picioroange”...Dar voi?” „Ia uite-o pe tanti Mitzi, ce nostim i s-au strâmbat picioarele!” „Nu-ţi mai bate joc, aia mică, mai bine priveşte cum ţi s-a ţuguiat capul. Ha, ha, ha, hi!

Hi, hi, hi, ha!”) şi trupul i se contorsiona în cele mai hazlii feluri,

dinaintea oglinzilor. Privindu-se, parcă o cuprindea, la un moment dat teama şi i se părea că simte plimbându-i-se prin oase fluidul dureros al acelor răsuciri. Chiar şi acum, amintindu-şi…

Durerea asta în zona încheieturilor este, din nefericire, reală. Probabil va ploua în curând. Reumatismul ei incipient anticipează foarte prompt starea vremii… De-ar reuşi să-şi găsească o poziţie confortabilă în fotoliu… Aşa, cu capul rezemat de spetează, braţele atârnându-i de-o parte şi de alta şi trupul bine întins cu călcâiele proptite în covor… Aşa e bine. Să închidă puţin pleoapele; a început să o cam supere lumina puternică, atunci când e obosită.

Fotofobie?…

„Fotofobie”, îi strigă tanti Mitzi… Dar de ce s-a îmbrăcat în halatul acesta alb încheiat la spate, cum poartă chirurgii?” „Nu ştiai că sunt medic, specialist în chirurgie, sunt o adevărată celebritate! Gloria mea a depăşit-o, în sfârşit, pe cea a lui Streza!” „Hio Rodhos, hio Salta!” De după o draperie din catifea stacojie, Lică Telegaru îşi scoate capul şi iar şi-l retrage, ca-ntr-un joc de-a v-aţi ascunselea.

şi ea ar vrea să-l strige: „Ce mai faci, nu ne-am văzut de douăzeci de ani. Chiar azi mă gândeam la tine…” Dar vorbele nu pot trece de bariera gurii, gândurile, atât de uşor îndeobşte, de aşezat în cuvinte, nu se mai lasă prinse în plasa rostirii.

Prin minte îi trece o vagă amintire din vremea copilăriei, când învăţa să vorbească… Sau poate nu e nici amintire, ci a visat vreodată ceva asemănător… Tu ai nevoie de o intervenţie chirurgicală, altfel vei vedea deformat, ca în oglinzile acelea de bâlci, tot restul vieţii: şi tanti Mitzi îşi scoate din coc un bisturiu lucitor… Familia a hotărât să te operez de îndată”. Şi apoi desfăcându-şi larg mâinile, să i se vadă mânecile halatului largi la subsuori, şi strâmbându-se treptat de la coate până în dreptul palmelor, astfel că semănau cu nişte aripi deschise pentru zbor: „Haideţi la treabă!”

Abia acum observă că în încăpere, rezemaţi de pereţi, stăteau Mircea şi Liana, mama şi tata, unchiul Victor şi mama-mare… Să începem, ce mai aşteptaţi! Întâi apropie-te tu! îi făcu semn lui Mircea care păşi supus până în dreptul ei, purtând pe palme cutia cu ace de cusut… Eu o voi anestezia, spuse, apucând cu două degete un ac… Nu, nu el!” se străduie în zadar să strige… Nu, nu, el vrea să mă omoare, mi-e frică!” „Aquíla non capit muscas”, chicoteşte Lică

Telegaru, de după draperie… Te vei simţi în curând foarte bine”,

striga mama-mare, așezând pe platanul pikap-ului un disc. Este vechiul lor pikup, iar discul… Es gibt im Leben manchmal Momente”…

Cântecul invadează de peste tot camera, de parcă pereţii ar fi înţesaţi de nevăzute difuzoare… Începe dansul, doamnelor, domnilor!” anunţă pe un straniu ton de avertizare, tanti Mitzi, ridicând bisturiul cu mâna stângă în sus și răsucindu-l ca și cum ar fi vrut să arate că sfredelește aerul. Mama dansează cu tata ţeapăn și afectat, ca-n filmele mute. Lică

Telegaru face un salt de după draperie, până în dreptul Lianei și apucând-o violent cu amândouă mâinile de mijloc, o tot învârtește pe loc… Cum îţi permiţi să te porţi atât de brutal cu fiica mea”, se chinuie să articuleze cuvintele care parcă i se înnoadă în gât. Încearcă să se miște, să se exprime prin gesturi, dar picioarele și mâinile nu-i mai ascultă comenzile, rămân ca umplute cu plumb, la tentativa ei de a se urni din loc. Tanti Mitzi face dinaintea lui Mircea o plecăciune ce vrea să însemne: dansaţi? apoi îl apucă de umeri și încep un dans tandru. Mama-mare se mișcă și ea printre perechi, în pas de tango, cu tabloul străbunicului în braţe.

„Priviţi ce ramă frumoasă: Blondel autentic! și chipul, vai, numai o fiică foarte iubitoare l-ar fi putut păstra înrămat atât de luxos”. Unchiul Victor, pășește prin încăpere graţios, în ritmul muzicii, fluturându-și rebusul deasupra capului: „Sensibilitate a ochiului la lumină, un cuvânt din nouă litere… începe cu F. Hei, tu, aia mică, ia să te auzim!”

„Încetaţi, încetaţi!” O voce care nu e a ei, îi exprimă totuși gândul, este a Silviei, iat-o alături. Poartă pe cap o beteală strălucitoare… Uite cum îi atârnă pe umeri în jos, până către călcâie”. Ar vrea s-o întrebe:

„De ce te-ai împodobit astfel, ca un pom de Crăciun?” Dar ea îi strânge umerii cu mâinile, parcă ar vrea să-i spună:

„Curaj”. Și simte îndată, ca și cum frica i s-ar prelinge prin braţe în mâini și de aici, prin degete, sub forma unui lichid gălbui, pe podea. și gura i se descleștază ca prin minune.

„Încetaţi!” Este chiar glasul ei, nu se înșală, poate să vorbească, deci nu e pierdută. Va încerca, la nevoie, să strige după ajutor… Aju…”

— Mama, mama, trezește-te!

Deschide ochii, sau e doar o nouă capcană? Da, i s-a părut că visează, și că o aude pe Liana care vrea s-o trezească.

şi alte ori, când trăia ceva neplăcut, îşi spune în gând, ce bine ar fi să viseze, iar la trezire să le povestească.

— Trezeşte-te! Ai un coşmar.

Simte cuvintele rostite ca pe ceva palpabil. Nu se înşală, sprayul inconfundabil al Lianei îi gâdilă nările.

— Te-ai trezit?

Întredeschide pleoapele pe încetul. Primul contact cu lumina, îl resimte ca pe ceva supărător. Ar trebui să consulte un medic…

— Dacă te simţi obosită, aşază-te în pat, ca să poţi dormi în linişte. N-are rost să te canoneşti în fotoliul ăsta, că uite, visezi urât.

— Să vă pregătesc mai întâi cina.

— Lasă, nu-ţi face probleme, ne descurcăm noi şi singuri.

Somn uşor!

„Se descurcă ei chiar şi singuri, trebuia să-mi dau seama.

Da, păcat că nu m-am dus în după-amiaza aceasta la Silvia…"

GONIND TĂCEREA

Pşarcă prelingându-se de pe lucruri, lumina după-amiezii părea că alunecă prin ferestre ca să se ascundă întâi pe după frunzele castanilor, apoi, departe, departe, dincolo de aleatoarea linie ce uneşte pământul cu cerul.

— Se face târziu, ar trebui să pleci.

Nicicând n-a fost atât de direct nepoliticos. O femeie cu demnitate ar ieşi trântindu-i uşa, fără să mai articuleze vreun salut. Numai că ea… Nu, nu este laşă, însă îi repugnă patetismul, gesturile cu iz de ceva definitiv. Să încerce să fie împăciuitoare. Blândeţea este unul dintre atuurile femeilor asupra bărbaţilor.

— Te rog, te rog mult…

Îşi simţi glasul cum, trecând de la un cuvânt la altul, se poticnea în sunete, asemenea unui călător înaintând noaptea pe un drum necunoscut.

— Ce?

Pentru prima dată, în răstimpul celor două ore de când stăteau acolo, vocea i se învioră a interes, şi-şi întoarse faţa spre ea, renunţând la poziţia aceea care o jignea nespus: culcat pe spate, cu mâinile sub ceafă şi cu privirea scormonind golul tavanului.

— Te rog, să mai stăm cinci minute.

— Bine, cu condiţia să fie de data aceasta, într-adevăr ultimele cinci.

Vorbise zâmbind, cu un ton de vădită ironie, ce-i drept, dar oricum ea putea să-şi ancoreze speranţa de acel surâs şi să considere că a fost o glumă. Deci nu trebuia să se supere, putea să încerce o tentativă de a-i spune…

— A vrea să stăm de vorbă.

Nenorocitele de formule introductive. Nu poate renunţa la ele, deşi îşi dă seama că nu reuşesc decât să-i complice existenţa. Întotdeauna şi-a dorit să fie directă, să se exprime clar şi concis. Numai că, nu ştie cum se întâmpla, de fiecare dată când avea de comunicat ceva important, lucrurile i se încâlceau în minte fără voia ei, şi, ca să câştige timp, să le dea cât de cât de capăt, recurgea la fel de fel de fraze banale, cu sensul de mult tocit de cotidiana întrebuinţare anapoda.

— Ai vrea să stăm de vorbă? Dar mie mi se pare că asta şi facem de câteva ore.

— Doar de două…

— De două ore şi şaptesprezece minute, stimată doamnă, dacă o să ne exprimăm într-un limbaj cât mai precis.

şi, săltându-se în capul oaselor cu o mişcare iute de fost sportiv, îi împinse înaintea ochilor cadranul ceasului electronic. Cifrele verzui aruncau licăriri mărunte în penumbra camerei, luminându-i ciudat mâna întinsă. Îi veni pentru o clipă să râdă, văzându-l ce poziţie caraghioasă luase cu braţul stâng întins înainte şi şoldul drept împins în recul, ca într-o pantomimă. Apoi un alt gând, intersectându-se cu primul, făcu să-i piară veselia.

— Te plictisesc, aşa-i?

— Da!

I-a admirat întotdeauna francheţea, deşi uneori, la fel ca acum, tocmai aceasta, făcea să o doară. L-a admirat pentru curajul de-a spune deschis ceea ce ea n-ar fi îndrăznit nici măcar să sugereze. Chiar şi atunci când s-au cunoscut, în urmă cu… Anii ăştia, de la un timp nu-i mai convine să le urmărească alunecarea. Pe vremuri, îi împărţea în felii egale, cu întâmplările ordonat orânduite ca aşezate într-un imaginar raft. Îi plăcea să le contemple, să-şi amintească cifra exactă ce le marca trecerea. Acum însă acest soi de matematică o deranja tot mai mult…

Da, când s-au cunoscut, ziua aceea toridă, rătăcită deja în mintea ei, prin învălmăşeala atâtor după-amiezi de vară, la câteva minute doar după ce-şi spuseseră unul altuia numele, ea nici măcar n-a reuşit să-l

deslușească prea clar, l-a auzit zicându-i: „Îmi placi, îmi placi mult, deși prea frumoasă nu ești. Ai însă ceva...” și negăsind probabil cuvântul, descrisese cu degetele mâinii drepte prin aer, un gest ca și cum ar fi cotrobăit în căutarea unui insesizabil sens: „Ai ceva ce te face interesantă și atrăgătoare”. Ciudatul compliment, pe alte femei le-ar fi jignit, pe ea însă o atrase... Cel puțin este sincer, un argument să pot pune temei pe ceea ce-mi spune”.

— Parcă voiai să-mi mărturisești nu știu ce.

Calmul vocii o făcu să tresară. Deci nu mai era supărat că-i stătea pe cap de atâta timp. Nu mai părea a fi nici plictisit...

— Dar mi-e foarte greu să încep.

— Ei, asta-i! După cât ne cunoaștem, n-ar prea trebui să-ți fie.

— Știi, sunt lucruri pe care, ca să le poți discuta, ai nevoie de o anumită ambianță.

— Mă rog! Dacă ambianța ți se pare nepotrivită, amânăm discutarea problemei pe altă dată.

— Nu, nu se poate! Este ceva important. Trebuie să aflu ce crezi...

— Ascult!

Își încrucișă brațele în dreptul pieptului, în sens de enervantă așteptare. De unde se așezase ea, îi putea urmări în voie linia profilului ușor prelung, din cauza bărbiei ascuțite, semănând a pantă. Privit din față, obrazul lui părea rotund, cu ochii mari, negri, străjuiți de semicercul sprâncenelor groase, răzlețunite deasupra rădăcinii nasului cu nările puternic dilatate, și cu buza de jos răsfrântă, ca o buclă în rostogolire.

Ca alungată de prin colțurile încăperii, lumina puțină se aduna în dreptul geamului, de parcă s-ar fi chinuit să iasă prin ferestrele largi.

„Acum cred c-ar fi potrivit să încep. În penumbra aceasta nu-mi poate desluși prea bine emoția, așa că voi avea mai mult curaj”. Ca o fetiță înainte de serbare, își făcu, din priviri, la repezeală, un inventar al ținutei.

„M-am cam îngrășat în ultima vreme, m-am îngrășat chiar vizibil. Oare el nu observă într-adevăr sau se preface?”

Parcă scormonite de nevăzutul sfredel al privirii ei, cutele fustei prea strâmte se desfăceau, lăsând să se întrevadă geometria corectă a carourilor viu colorate, galben, verde, portocaliu, mai îngroșate sau mai subțiri, liniile ce delimitau pătratele roșii multiplicate la nesfârșit...

Simte cum vorbele, repetate acasă de atâtea ori în gând, parcurg încet drumul ce le aduce până înaintea buzelor, pentru ca să salte grăbite înapoi, peste puntea tăcerii. Apoi revin şi parcă în urechi îi şi răsună rostirea... Ei, nu, cu vocea aceasta îi vorbea când era singură acasă în golul încăperii atât de mult, încât intonaţia cuvintelor i s-a fixat în auz. şi totuşi, trebuie să prindă curaj. Până la urmă, tot nu va avea de ales şi va fi nevoită să-i spună.

Parcă un glas din afară i-ar fi dat semnalul începerii: unu, doi, trei, şi...

— Ajunge cu joaca aceasta aiurea! E cazul să pleci. S-a făcut prea târziu, aşa că, regret dar vom discuta altă dată. Acum mă grăbesc.

„Şi-a pierdut răbdarea, tocmai când eram pe punctul de a evada din tăcere. De unde să ştie el cum îmi simţeam maxilarele încleştate de teamă, la gândul că m-ar putea înţelege greşit, sau, pur şi simplu, că n-ar găsi cu cale să înţeleagă ceva? şi cât de îndrăzneaţă fusesem acasă, repetând la început în gând, apoi cu glas tare ceea ce plănuisem să-i spun! Câte argumente găsisem, ce replici aveam, inteligente că ajunsesem singură să mă mir cât de deşteaptă erau eu, de fapt. De ce oare, în faţa lui muţenia îmi ia orice elan, mă simt neînsemnată şi proastă, iar cuvintele mi se dezlipesc de pe buze stângaci şi caraghios, asemenea unor clovni păşind pe picioroange?”

şi se revăzu, înaintea oglinzii, cu propria imagine drept interlocutor...

— Ce se întâmplă? Ai devenit visătoare?

— Da, răspunse şoptit, surâzând enigmatic, ca într-un dialog cu imaginea aceea alunecând pe luciul oglinzii, ca să se ascundă cine ştie unde, în impalpabila lume a lui „ceea ce ar fi putut fi dacă...” Dacă ea ar fi fost mai...

— Pradă fantasmagoriilor tale, poţi cădea şi de una singură. Sau crezi că-mi face plăcere să te asist?

— Scuză-mă, te rog, dar...

şi gândul i se topi într-alt gând, iar vorbele parcă îi alunecară de pe buze lipsite de vlagă. Îl urmărea cum caută cu ochii prin cameră vreun obiect care, eventual, i-ar aparţine.

— Ai venit doar în bluză? N-ai mai avut vreun pulover, ceva...

Seara e destul de răcoare.

Ea clătină din cap în semn de negare... Oare se teme să nu mă întorc, sub pretextul că am uitat un lucru?”

Atârnând neglijent de marginea scaunului, pata albă a poşetei, le atrase deodată privirile.

— Era să o uiţi.

O apucă cu două degete, ţinând-o o clipă suspendată în aer, apoi i-o aşeză pe umăr cu un gest categoric.

— Mulţumesc.

În loc de răspuns, el se înclină şi încercă un zâmbet care nu izbuti decât să se topească într-un rictus alunecând spre colţurile buzelor uşor lăsate în semn de plictiseală.

— Când ne mai vedem?

Îşi auzi vocea ţâşnind speriată, ca ţipătul păsărilor de noapte, şi-i fu greu să şi-o recunoască.

— De ce? Ca să stăm de vorbă?

— Da.

— Îmi dai un telefon şi convenim când avem amândoi timp.

Până atunci, s-ar putea chiar să prinzi curaj.

Ajunseseră în dreptul uşii.

— Apropo, voiam mai de mult să te întreb: nu cumva scrii poezii?

— Nu. De ce?

— După cât eşti de ciudată, a fi putut paria…

Zâmbetul îi dezvăluia şirul dinţilor albi, puternici, impecabil aliniaţi… Dinţi de om sănătos”, îi fulgeră prin gând. şi-n clipa următoare îşi aminti de ai ei, mărunţei şi rari, iar caninul din dreapta înnegrit şi pe jumătate ros de o carie îndelung netratată. Stătea mai mult posacă, unii spuneau, gravă, iar atunci când se glumea în prezenţa ei, prefera să surâdă doar, de teamă ca râsul să nu scoată la vedere jumătatea aceea de dinte ce-o făcea de-a dreptul dizgraţioasă.

Zgomotul yalei învârtindu-se nervos de două ori”, ţac, ţac”, o readuce la realitatea acelei seri. Ar fi vrut să-i spună aici, în faţa uşii întredeschise, să-i strige, să întreprindă ceva… Numai că, nu-şi dădea seama prea bine ce-ar putea face, cum ar trebui să înceapă, aşa că rămase în continuare imobilă, cu gândul răvăşit de fraze fără început şi fără sfârşit, întretăindu-i-se prin minte, asemenea şinelor de cale ferată la intrarea în gară.

— Sărut mâna!

Apucându-i degetele mâinii drepte, i le înălţă până în faţa gurii şi, înclinându-şi capul, îşi apăsă pentru o clipă, cu indiferenţă, buzele în

dreptul falangelor.

— Deci, când să te caut?

Sfârşind întrebarea, îşi muşcă buzele puternic, ca şi cum ar fi voit să se autopedepsească pentru cât de caraghioasă putea să fie.

— Dar ne-am înţeles! Mă suni oricând ai timp.

Alunecându-şi mâna pe balustradă, alerga pe netezimea scărilor… Să fiu mai atentă, s-ar putea să cad. Ei şi, poate ar fi mai bine”.

Se poticni şi… Bine că am scăpat doar cu atât; o lovitură uşoară…”

Se aplecă să-şi maseze glezna… I se pare, sau… O zvâcnitură înceată, abia perceptibilă, îi traversă pântecul… Mi se pare sau…” Se opri aşteptând. Zvâcniturile îşi reluară bătaia inegală, devenind din slabe puternice, dezlănţuite până la furie. Cineva parcă striga în ea „prezent!” Îşi duse mâna în locul cu pricina, mângâindu-l.

Căldura unei bucurii ţâşnind din străfundurile fiinţei ei o invadă. şi parcă se revăzu pe ea, slăbuţă şi mică, îmbrăcată în şorţuleţul albastru de grădiniţă, cu două degete ridicate şi rostind sfios:

„Prezent”. Simţea nevoia să vorbească, să spună cuiva… Dar oare pe cine ar putea să intereseze un fapt atât de banal?

Cadranul alb al unui telefon, atârnat pe peretele blocului de alături, îi stârni curajul. Cu gesturi repezi întorcea încoace şi-ncolo lucrurile din poşetă în căutarea unei fise.

„Numai de n-a mai fi şovăitoare. Când ridică receptorul, îi spun de-a dreptul…”

Degetul aluneca printre căsuţele albe purtând în mijlocul lor binecunoscutele numere…

— Alo! Eu sunt! ştii…